

אויבי ישראל בתקופת השופטים / ברוריה בן-דוד (וייס)

ספר שופטים מתאר את המאבק הגדול והממושך של ישראל באויביו. אויבי ישראל באותה תקופה התחלקו לשלושה סוגים.

שארית הכנעני : מלחמת כנען בישראל הייתה מאבק ממושך במשך דורות בחבלים שונים של הארץ בעיקר במערב ובצפון (א לב לד ; ג א-ה ; ד ב-ג ; ה ו-ז). היו תקופות של חיי צוותא בין שני העמים שהכתוב דורשם לגנאי (ג ה ; ה יז), והיו מלחמות רבות. בני המובלעות הכנעניות הרבות שלא נכבשו אחרי מות יהושע לחמו בשבטי ישראל והיו לקוץ בבשרם במשך דורות רבים בחבלים שונים של הארץ. הגדולה והמכרעת במלחמות שחרצה את גורל שארית הכנעני הייתה מלחמת דבורה וברק בסיסרא (פרקים ד-ה).

עמי המדבר השוסיים כגון : מדין, עמלק, בני קדם (ג יג ; ו ג ; ח י-יא ; י יב). ארץ כנען הפורייה הייתה יעד נוח להתנפלות שבטי המדבר, פשיטות אלה תכפו בתקופת השופטים.

הפלשתים : הפלשתים שגורשו מארצותיהם פנו אל החופים המזרחיים של הים התיכון הרסו ממלכות. לארץ ישראל הם הגיעו דרך הים באניות, הם התיישבו בעזה אשקלון ואשדוד ואח"כ התפשטו צפונה ומזרחה. אין ראיה במקרא להתנקשות בין הפלשתים לכנענים, אלא בינם ובין בני ישראל. התנחלותם בארץ היה תהליך שנמשך דורות רבים. ההתנגשות הראשונה בין ישראל ובין הפלשתים הייתה בימי שמגר בן ענת. שמשון הפליא את מכותיו בהם, אך לא הכניע אותם, הישועה הסופית הייתה רק בימי דוד.